

Storums kommun

Socioekonomi

Sammanställd av Ralph Johansson

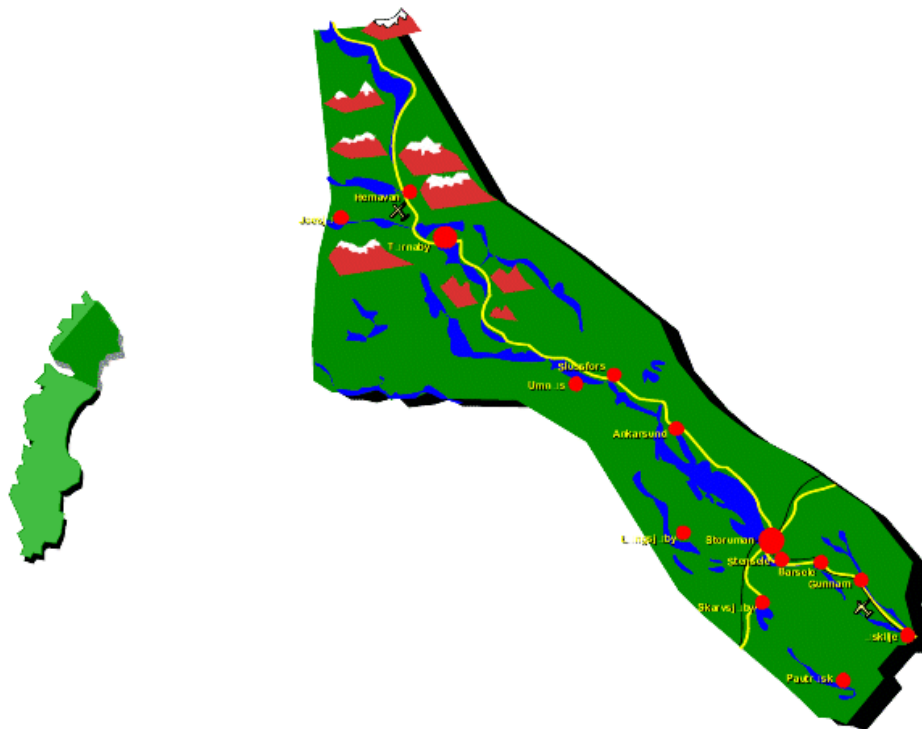
2011-09-27

Socioekonomisk analys – Rönnbäcken

Geografisk avgränsning

Storumans kommun är en utpräglad glesbygdskommun i Västerbottens inland. Kommunen bildades 1971 genom en sammanslagning av Tärna och Stensele kommuner och är 75 kvadratkilometer stor till ytan. I väster gränsar kommunen mot Norge och sträcker sig sedan längs med Umeälvens dalgång i cirka 25 mil.

Storumans kommun hade 2010 en befolkning på 6 120 invånare och kommunens administrativa centrum är Storumans samhälle med ca 2 100 invånare. Kommunen har också service förlagd till Tärnaby bland annat i form av Tärna Samservice.

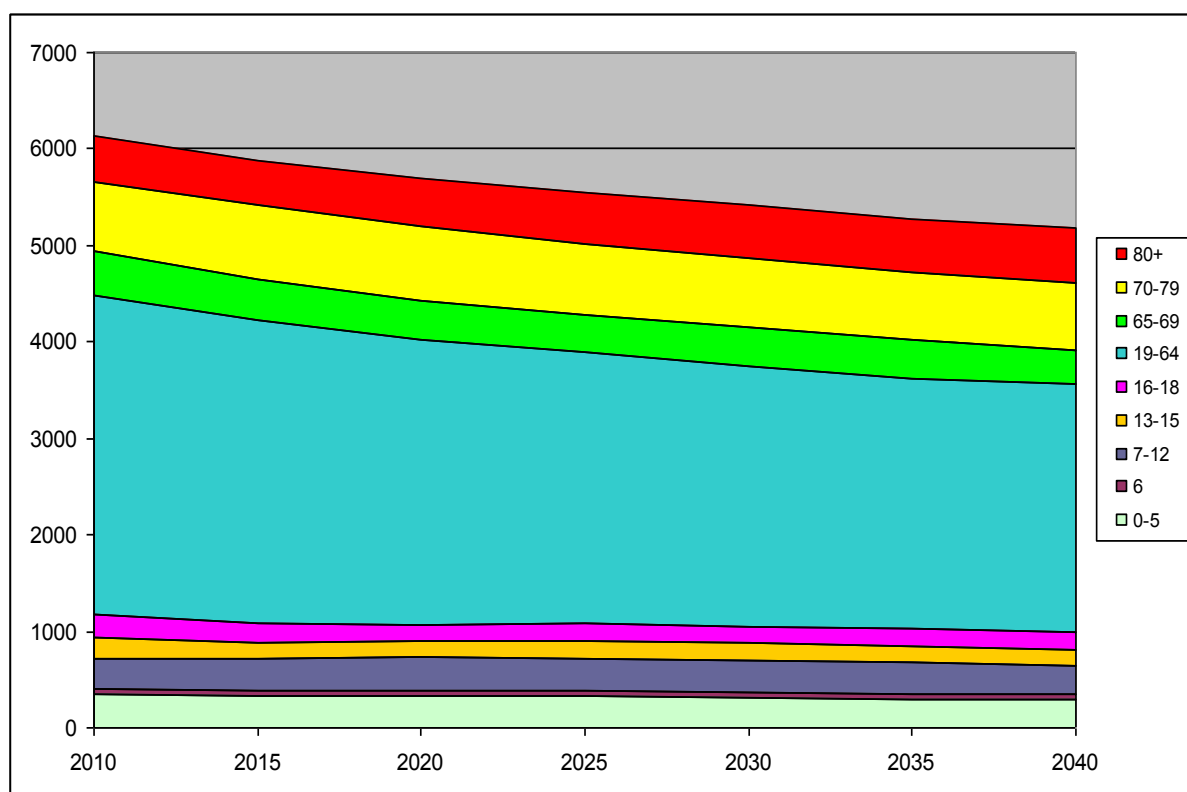
Genom kommunen sträcker sig Europavägarna E 12 och E 45. Inlandsbanan och Tvärbanan ger kommunen tillgång till järnvägskapacitet. Kommunen har flyg, måndag – fredag och söndagar mellan Arlanda och flygplatsen i Hemavan.

Demografi

Storumans kommun har i likhet med många andra glesbygdskommuner en befolkning som präglas av ett överskott på personer över 65 år och ett underskott i de yngre åldrarna.

Om siffrorna redovisas i grafisk form blir bilden följande:

Befolkningsprognos efter serviceålder, hela kommunen

Under den senaste 10-årsperioden har det visat sig allt svårare för såväl enskilda som offentliga arbetsgivare att rekrytera och behålla nyckelpersoner i sin verksamhet. Exempel på sådana funktioner är läkare, tandläkare, tjänstemän med speciell kompetens, samt specialutbildade yrkesarbetare inom olika branscher. Givetvis påverkas denna svårighet av hur det generella arbetsmarknadsläget ser ut – Ju bättre arbetsmarknad i landet i sin helhet desto större svårigheter och tvärtom.

Påtagliga effekter av denna situation blir att omorganisation och centralisering såväl inom enskild som inom offentlig sektor kan påverkas av svårigheter att rekrytera kompetent personal samt att kontinuitet och kvalitet allvarligt påverkas inom såväl enskild som offentlig verksamhet.

Näringsstruktur

Process- och tillverkningsindustrin i Storumans kommun har en viktig roll och har satt präge på vår kommuns utveckling. Det har det senaste decenniet skett en förskjutning inom träförädling. Träförädlingen idag syftar till processbearbetning av skogens råmaterial i sin helhet. Etableringen av Skellefteå krafts pelletsanläggning har stora förutsättningar att vara nyckeln till en ny era inom förädling av skogens råvara. På tillverkningsidan är stora aktörerna Storumans Industri AB, Råsunda Mekaniska AB, Storumans Plastindustri AB, Rottne Industri AB och Samhall. Tillsammans har de idag omkring 150 anställda.

De areella näringarna utgörs i huvudsak av de två samebyarna Ubmeje tjeälddie (Umbyns sameby) och Vapstens sameby som bedriver renskötsel i regionen där västra delen av Storumans kommun utgör åretruntmarker.

Fjällregionen Hemavan Tärnaby fortsätter expandera och skapar goda förutsättningar för turismen i området. Under kommande 5 års period planeras för produktion av 1500 uthyrningsbäddar och 300-500 fritidshusbäddar vilket gör att trycket ökar på infrastruktur och kollektivtrafik. För att möjliggöra fortsatt utveckling av området krävs ett ständigt pågående arbete med kommunens översiktliga planering och att med allvar lösa infrastruktur problematiken såsom tillgänglighetsproblem, säkerhetsproblem, konflikter mellan olika trafikslag och de oskyddade trafikanterna samt översyn av kollektivtrafikens hållpunkter i området. Området har stora möjligheter att på sikt utvecklas till en av Sveriges största vinterturistorter.

Den demografiska utvecklingen gör att kommunen inom en relativt snar framtid löper risk att hamna i en situation med arbetskraftsbrist.

Nedanstående tabell visar förvärvsarbetande 2009. Källa: SCB

Förvärvsarbetade	Andel (%) av alla i resp. ålder		
	Män	Kvinnor	Totalt
Kommunen			
20-24 år	63	55	60
25-44 år	83	81	82
45-64 år	75	75	75
20-64 år	77	76	76
Länet			
20-24 år	49	50	50
25-44 år	80	77	78
45-64 år	81	77	79
20-64 år	76	74	75
Riket			
20-24 år	53	52	52
25-44 år	80	77	78
45-64 år	78	75	76
20-64 år	76	73	75
Avser nattbefolkning			

Nedanstående tabell visar förvärvsarbetande efter sektor 2009. Källa: SCB

Förvärvsarbetande efter sektor	<u>Nattbefolkning</u>		<u>Dagbefolkning</u>	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Kommunen	1 422	1 233	1 329	1 208
Näringsl., övr.org	1 172	539	1 082	533
Off.förv. o service	250	694	247	675
Länet, 1 000-tal	62	57	61	56
Näringsl., övr.org	49	23	48	22
Off.förv. o service	13	34	13	34
Riket, 1000-tal	2 229	2 069	2 222	2 059
Näringsl., övr.org	49	23	48	1 132
Off.förv. o service	324	928	324	927
Antal i åldern 16 år och däröver				

Nattbefolkning: bor i kommunen och arbetar i eller utanför kommunen

Dagbefolkning (arbetstillfällen): arbetar i kommunen och bor i eller utanför kommunen

De förändringar som skett under den senaste 20-årsperioden visar sammanfattningsvis på

- Stora effekter av strukturomvandling inom skogsbruk och jordbruk
- Stora effekter av rationalisering inom främst detaljhandeln
- Stora effekter av centralisering och rationalisering inom den statliga förvaltningen
- Ökad sysselsättning inom finansiell verksamhet, media och företagstjänster
- Ökad sysselsättning inom utbildning och forskning

Befolkningens utbildningsnivå

Befolkningens utbildningsnivå (Avser läget 2010-12-31 åldrarna 20-64 år) jämfört med länet och riket framgår av nedanstående tabell. Procentuell fördelning. Källa: SCB

Utbildningsnivå	Kommunen	Länet	Riket
Förgymnasial utbildning	15 (M:18, K:11)	10 (M:12, K:8)	14 (M:16,K:12)
Gymnasial utbildning	60 (M:63,K:57)	50 (M:53, K:46)	47 (M:49, K:45)
Eftergymnasial utbildning	24 (M:18, K:31)	39 (M:34, K:45)	37 (M:33, K:41)
Uppgift saknas	1	1	2

Statistiken visar att kommunen har en förhållandevis låg andel i arbetskraften som har eftergymnasial utbildning. Särskilt gäller detta männen, där endast 18 % av arbetskraften har en sådan utbildning. Det arbete som sedan skett inom Akademi Norr har visat sig vara framgångsrikt när det gäller möjligheterna att öka tillgängligheten till högre utbildning. Enligt undersökningar från Södra Lapplands forskningsenhet är medelåldern bland studerande inom Akademi Norr relativt hög och andelen kvinnliga studerande med barn är stor. Via Akademi Norr nås studerandegrupper som annars inte skulle ha möjligheter att genomgå högre utbildning.

Kommunen har under några år bedrivit kvalificerad yrkesutbildning (KY) och genomfört tre omgångar av Processteknik. I dagsläget planeras för flera utbildningar inom Yrkehögskolan (Yh).

Pendling

De senaste uppgifterna i SCB:s databas (2009) visar att det sker en inpendling till kommunen på 262 personer medan utpendlingen är 380 personer. Storumans kommun bedömer att både vindkraftsbyggande och gruvnäring haft och kommer att ha en stor betydelse för bibehållande och uppbyggnad av infrastruktur i hela Västerbottens län. Här kan framförallt nämnas vägnät, elkraftsutbyggnad, teleförbindelser, kommunal service men för allt tillkomsten av fler nya företag.

Gruvnäring

I våra grannkommuner finns idag två gruvor i drift med tillhörande processverk, Svartlidengruvan och Blaikengruvan. Bearbetningskoncession har meddelats för två områden inom vår kommun och prospektering pågår på flera platser. Prospekteringen sker i huvudsak längs den så kallade ”Guldlinjen” som sträcker sig mellan Sorsele och Åsele, men även utanför ”guld-

linjen” finns områden med höga halter av andra mineraler som kan bli intressanta inom en snar framtid.

Kommunen ser ökad gruvdrift som en möjlighet att stärka näringslivet och öka antalet arbetstillfällen i kommunen. Samtidigt måste detta ske med befogad hänsyn till andra näringars och miljöskyddets intressen.

Att göra avvägningarna mellan intresset att öppna nya gruvor och andra intressen kräver fördjupad kunskap om för- och nackdelar. I regionplanen för Västerbotten 2011 - 2013 sägs bland annat att ”Västerbotten har stora malmresurser av världsklass, både tidigare nyttjade och sådana som aktualiserats på senare år och det finns inom området ett stort kunnande i länet. Gruvbrytning, utvinning och förädling av mineral medför tyvärr även i sina mest miljöanpassade former en betydande miljöpåverkan. Insatser för att länets gruvdrift blir så miljöanpassad, modern och säker som möjligt är därför ytterst angelägna”.

Även i regionala tillväxtprogrammet (RTP), 2011 framhålls gruvnäringens som mycket viktig. Enligt Storumans kommun utgör gruvnäringen en av de prioriterade branscherna och att näringen har mycket goda förutsättningar att utvecklas till en regional motor för utveckling av nya och traditionella jobb.

För Storumans kommuns del skulle en gruvdrift i Rönnbäcken kunna bli en motor för utvecklingen av nya och traditionella jobb och även ge ett direkt uppsving inte minst för åkerinäringen, bygg- och elinstalleringsföretag liksom fordonsserviceverksamhet.

Gruvdriften i Rönnbäcken bedöms skapa cirka 540 direkta arbetstillfällen (heltid), samt därutöver enligt företagets beräkning, som bedöms som mycket konservativ, cirka 220 indirekta arbetstillfällen (inom service- och entreprenadsektorerna m.m.). Gruvans livslängd beräknas till 19 år. Därutöver räknas med en uppbyggnads- och avvecklingstid på 2,5 år. Beräknad sammanlagd lön och inkomstskatt över 22 år (19+2,5) uppgår till cirka 4,3 miljarder kronor. Initial investering uppgår till cirka 10 miljarder kronor och total investering över hela projekttiden blir 13 miljarder kronor. Gruvverksamheten i Rönnbäcken kommer således att få ett stort direkt inflytande på den lokala ekonomin.

En betydande kvardröjande sysselsättningseffekt kan även förväntas sedan gruvdriften upphört. Storumans kommun vill även hänvisa till ”Effektstudier av gruvetableringar i Lycksele och Storumans arbetsmarknadsregioner” av Robert Sörensson, CERUM och Institutionen för Nationalekonomi, Umeå universitet i maj 2003. I studien framgår det sammanfattningsvis, att en gruvetablering i Svartliden på gränsen mellan Lycksele och Storumans kommuner med ca 50 arbetstillfällen och planerade gruvor i omgivningen har en synnerligen positiv effekt på Lycksele och Storumans arbetsmarknadsregioner.

Etableringarna leder till att såväl sysselsatt befolkning, disponibel inkomst som bruttoregionprodukten utvecklas på ett betydligt mer gynnsamt sätt vid etableringar inom gruvnäringen i förhållande till en situation då dessa uteblir.

Befolkningsutvecklingens negativa trend bromsas även in. Storumans kommuns ambition är att ha ett differentierat näringsliv och en gruvdrift i Rönnbäcken skulle därför kunna bli ett komplement i näringsstrukturen inom kommunen.